

IZPLAČILO ŠTIPENDIJ IN DRUGIH STROŠKOV

Pojasnilo DURS, št. 42401-10061/2005, 29. 6. 2005

Zavezanec navaja, da je fakulteta vključena v mednarodni znanstveni projekt. V okviru tega projekta, ki ga financira Evropska komisija, se izobražujejo mladi raziskovalci, ki želijo opravljati doktorski študij. Navaja, da mora tujemu študentu v skladu s pogodbo izplačati štipendijo v višini 1.200 EUR na mesec. Po tej pogodbi pa fakulteta tujemu študentu iz sredstev projekta lahko krije tudi druge stroške, ki so povezani z njegovim izobraževanjem. Navaja še, da imajo tuji študentje, katerim bo izplačana štipendija, status študenta, vpisani pa so na fakulteto v tujini. To so študentje iz Italije, Madžarske, Danske, Romunije in Španije. Sprašuje, ali je za uveljavljanje oprostitev po 22. točki 20. člena Zakona o dohodnini pogoj, da je študent vpisan na fakulteto v Sloveniji. Nadalje sprašuje, ali so navedena izplačila obdavčljiva in ali je treba o teh izplačilih poročati Davčni upravi RS. Pojasnujemo:

Na podlagi 22. točke 20. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 17/05-UPB1 in 53/05), v nadaljevanju: ZDoh-1, se dohodnina ne plačuje od štipendije in drugih prejemkov, izplačanih osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem na podlagi posebnih predpisov, in to iz proračuna ali sklada, ki je financiran iz proračuna (razen kadrovske štipendije), in od navedenih prejemkov, ki jih financira tuja država ali mednarodna organizacija oziroma izobraževalna, kulturna ali znanstvenoraziskovalna ustanova, razen prejemkov, ki so prejeti kot nadomestilo za izgubljeni dohodek ali v zvezi z opravljanjem dela oziroma storitev. V skladu s to določbo je učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas oseba, katere primarna dejavnost je študij.

Oprostitev na podlagi navedene določbe se uveljavlja tudi takrat, kadar se študij opravlja v tujini, saj ZDoh-1 ne določa, da mora biti oseba vpisana kot učenec, dijak ali študent v Sloveniji. Pri tem tudi ni relevantno, ali je oseba rezident ali nerezident. Za izključitev štipendije in drugih prejemkov, izplačanih tej osebi v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem, iz obdavčitve je pomembno, da so ti prejemki izplačani neposredno ali posredno iz proračuna ali da jih financira tuja država, mednarodna organizacija ali ustanova. Tovrstni prejemki, ki so prejeti kot nadomestilo za izgubljeni dohodek ali v zvezi z opravljanjem dela oziroma storitev, niso oproščeni plačila dohodnine. Prav tako niso oproščene plačila dohodnine kadrovske štipendije.

Kadrovske in druge štipendije, ki niso oproščene plačila dohodnine, se v skladu s 5. točko tretjega odstavka 98. člena ZDoh-1 obravnavajo kot drugi dohodki. Na podlagi 99. člena ZDoh-1 pa se v davčno osnovo od drugih dohodkov ne vštevata kadrovska štipendija in druga štipendija, izplačana vsak mesec štipendistu za študij v Sloveniji, do višine minimalne plače in za študij v tujini do višine minimalne plače, povečane za 60 %. Če štipendija presega navedeni znesek, se v davčno osnovo vštevata le razlika nad neobdavčenim zneskom. Z določbo 99. člena ZDoh-1 je tudi določeno, da se pri izplačilu prejemkov v zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem štipendistov smiselno upoštevajo določbe četrtega odstavka 27. člena in 3. točke prvega odstavka 31. člena ZDoh-1. To pomeni, da se nekatera plačila, ki jih prihodnji delodajalec nameni za dopolnilno izobraževanje in usposabljanje štipendista kot prihodnjega delojemalca, pod pogojem, da je navedeno dopolnilno izobraževanje ali usposabljanje v zvezi s poslovanjem prihodnjega delodajalca, ne štejejo za drug dohodek. Podobno se nekatera povračila stroškov, ki imajo podobno naravo kakor povračila stroškov v zvezi z delom zaposlenih, ne vštevajo v davčno osnovo, če so izplačana v višini in pod pogoji, kakor je določeno za navedene stroške zaposlenih.

V skladu s prvim odstavkom 126. člena ZDoh-1 se akontacija dohodnine od drugih dohodkov izračuna in plača po stopnji 25 % od davčne osnove iz drugega odstavka 99. člena ZDoh-1 in 101. člena tega zakona.

Glede na navedeno se akontacija dohodnine od kadrovske in druge štipendije plača po stopnji 25 %, vendar le od zneska tovrstne štipendije, ki presega višino minimalne plače (za študij v Sloveniji) oziroma višino 160 % minimalne plače (za študij v tujini). Ob izplačilu kadrovske in druge štipendije, ki se v skladu z 99. členom ZDoh-1 všteva v davčno osnovo, mora izplačevalec davčnemu organu predložiti obrazec REK-4, izpolnjen v skladu z navodili, ki so Priloga 1 Pravilnika o obrazcih za obračun davčnih odtegljajev ter o načinu in rokih predlaganja obrazcev davčnemu organu (Uradni list RS, št. 125/04, 31/05 in 54/05).

Poleg navedenih določb ZDoh-1 je treba takrat, kadar so to obdavčljivi prejemki iz naslova kadrovske in drugih štipendij, izplačanih nerezidentom, upoštevati tudi konkretno vsebino določb sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja, ki jih je sklenila Slovenija s posameznimi državami.

Po določbi prvega odstavka 319. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 25/05-UPB1), v nadaljevanju: ZDavP-1, morajo pravna oseba, združenje oseb, ki je brez pravne osebnosti, in fizična oseba, ki opravlja dejavnost, ki so hkrati plačniki davka, in druge pravne osebe, združenja oseb, ki so brez pravne osebnosti, in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, davčnemu organu dostaviti podatke, potrebne za pobiranje dohodnine, vključno s podatki, ki zadevajo dohodke, oproščene dohodnine, za določitev davčne osnove in za uveljavitev davčnih olajšav ter za identifikacijo zavezanca za davek in zavezanca za dajanje podatkov. Osebe, zavezane za dajanje podatkov, morajo v skladu s četrtem odstavkom tega člena navedene podatke dostaviti davčnemu organu in davčnemu zavezancu do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto.

Ob upoštevanju navedene določbe morajo osebe, zavezane za dajanje podatkov, poročati davčnemu organu tudi o dohodkih, ki so oproščeni plačila dohodnine. Na podlagi 324. člena ZDoh-1 podrobnejše določbe glede vrste, oblike in načina dajanja podatkov predpiše minister, pristojen za finance.